

- 59 Senatus quis adendum... 60 Causae continentia... 61 Senatus duo de eadem violentia... 62 Senatus quilibet pro tollenda violentia... 63 In uno districtu existens... 64 Mandatarius... 65 A conservatore inhihente ordinario... 66 Ab inhihitione per conservatorem... 67 Conservatoris jurisdictione... 68 Qualitas attribuitur jurisdictione... 69 Qualitas jurisdictionis... 70 Qualitatem jurisdictionis... 71 Jurisdictionis defectus... 72 Inhihitione non expeditur... 73 Ab inhihitione non canonica... 74 Conservator... 75 A iudice conquiredere... 76 A iudice procedente... 77 Inhihitione expedita... 78 Inhihitione de facto... 79 De inhihitione minus canonica... 80 Iudex quilibet an possit cognoscere... 81 Inhihitionibus frivolis... 82 Trident. plura decreta... 83 Trident. decretum in aliquibus casibus... 84 Inhihitione non arctat... 85 Dicitio (nulla) negativa... 86 Dicitio (quicunque) est apta... 87 Dicitio (quoquo modo) includit... 88 A duobus iudicibus se invicem... 89 Rescriptio ulterius praevalent...

- 90 Inhihitionis anima est... 91 Rescriptis ad duobus iudicibus... 92 Rescriptum duorum ab utraque parte... 93 Rescriptum secundum ut priori... 94 Competentia inter duos delegatos... 95 Iudex quilibet etiam delegatus... 96 Violentia a duobus delegatis... 97 Senatus quilibet etiam delegatus...

NON minus usitate sunt in supremis Tribuna- libus perdifficiles praesentis capituli quaestiones... Mandof. in tract. de inhihitione... Trident. sess. 24. de reform. c. 20. de cuius declaratione late egimus...

Et post haec omnia scripta hoc solo fundamento inveni Quintilianum Mandof. in tract. de inhih. qu. 75. dicentem, ab inhihitione non appellari...

- 6 vim habentem diffinitivam... 7 Sed hoc est falsum... 8 Sed hoc est falsum... 9 Quia de causa recte puto... 10 Quia de causa recte puto... 11 Quia de causa recte puto... 12 Quia de causa recte puto...

bit. & similiter sentit bene Mando loco supra citato 13 dict. quaest. 66. d. n. 9. Facit insuper ad propositum, quod dicit Franc. in cap. 1. nu. 14. de appell. & Lanfranc. de off. delegati... Comprobatur fortius isthaec nostra limitatio ex his, quae nuper diximus per Francum in capite primo...

appellationi huiusmodi tanquam frivola deferre tenentur, sed ea, quaeque in prohibito ab appellatione iudice emanata, non obstante, ad ulteriora valeat procedere, &c. Ex quorum iuribus, & decretorum verbis expressè constat, frivolis inhibitionibus, & contra jus expediri, nequaquam parendum esse, quod etiam advertit Cavallos loc. cit. quæ decreta, vel saltem alia similia eisdem Trid. nempe, cap. 10. sess. 24. de reform. & c. 14. sess. 25. de reform. voluit intelligere, & interpretari Gondizal. de Paz in praxi, s. part. tom. 2. cap. unio. num. 141. secundum intellectum, & interpretationem à nobis supra, num. 26. traditam textui, in cap. Romana, s. fin. autem post sententiam, de appellat. in 6. dum probavimus, textum illum, dum disponit, inhibitione expedita à superiori in casibus à iure alias inappellabilibus parendum esse, & supersedendum in executione sententiæ, à qua appellatum est, procedere, quando iudex superior ultra causæ cognitionem requisitam à iure quibuslibet inhibitionibus, in his quæ expeditantur in casibus, quibus à iure prohibetur, appellari simul cogovit; an appellatio admittenda sit, vel non, secus autem quando iudex superior, hanc causæ cognitionem simul non adhibuit.

detur, affirmat Decius c. n. s. 773. numero 5. per text. in cap. ad nostram, ubi glo. de probationibus, verbo, quoquo modo fecit, l. penult. de testam. mili. l. his solis, de conditione indebiti, c. si perfidens, de homicidio, & idem Decius latè in d. c. ad nostram.

Nunc & alia inest intricata tollenda difficultas, quænam iudicium, quibus diversa scripta Romana & Curia emanata, super causa appellationis, per utramque partem in eadem causa, ab eadem sententia, vel à diversis interpositæ, seque invicem inhihentiis, violentiam facere dicatur, appellationi à tali inhibitione interpositæ non deferens, (de materia hac in genere huius questionis videndi sunt scribentes in c. ut delius honor, de appellationibus, & in cap. 1. de rescriptis, & in cap. pastoralis, eodem titulo, & alibi passim.)

Ad eam tamen veram cognitionem notandum esse moneo, uno tantum ipsorum jurisdictionem in totum, & in solidum pertinere, eumque tantum de causa cogniturum, ut notatur ab omnibus in dill. cap. ut debitus, & d. c. 1. & cap. pastoralis, ipsum igitur, qui jurisdictione caret, eo quod suo rescripto vi non potest, quia alterum prævaleat. inhihère nullo modo potest, cum deficiat anima inhibitionis jurisdictioni, juxta ea, quæ latè per Lancelotum de attentata. 2. p. cap. 20. in præfat. quaest. 1. à num. 22. Gaspar. Guill. in Rota decis. 219. part. 3. Martiam in compila. decis. tom. 1. tit. de inhih. cap. 7. & c. 8. & post alios Cardin. Tuse. præf. conclus. tom. 4. lit. I. conclus. 141. num. 6. Alexand. conf. 60. libr. 7. ejuisque inhihito nulla sit ex huiusmodi jurisdictionis defectu, & eodem Lanceloto, & his, quæ supra, hoc c. dixi, succedit, cum appellatio legitima sit, quam iustificat nullitas, ut vim faciat manifestam in stando pro actus nullis executione, ideo deferendum declaratur. E converso autem, cum apud alium iudicem tota remaneat jurisdictione, ac totius causæ in solidum cognitio, nulli sit iniuria, nec violentia, ea utendo, & canonicè inhihendo, juxta regulam, qui iure suo, de regulis iur. in 6. quare huic iudici causam remittendam, ut ad ulteriora procedat, in Senatu declarabitur, pariter, & vim non facere appellationi ab eo, ejuisque inhibitionis interpositæ non deferente, cum à iusta, & canonica inhibitione, tanquam ab interlocutoria mera non appellare, probavi à principio huius capituli.

Quomodo autem cognoscatur, quis iudicium habeat jurisdictionem, qualeque horum duorum rescriptorum prævaleat, an forte temporis anterioritati sit standum: Et brevis resolvit: quod ad hoc ut secundum rescriptum etiam de priori non faciens mentionem, ei prævaleat. Tria simul circa ipsum concurrere debent necessariò: prior, scilicet, præsentatio coram suo iudice, prior citatio ejus virtute emanata, & prior citati exceptio, nempe quando citatur virtute secundi rescripti excipit de suo rescripto, allegando aliud se habere, & hoc anteaquam illud suo iudici præsentaret, quia his tribus requisitis, simul concurrentibus in secundo rescripto, ipsum prævalebit, juxta c. ut debitus honor, appell. ejuisque communem intelligendi modum, communemque conclusionem, quam sequuntur, ibi Abb. Panor. Perusinus, Præpositus, & Decius, & hos Martinus Navarr. in prælect. c. cum contingat 13. causa multa in princ. quam etiam præbent Panor. Imola, Felin. Dec. & Ripa in cap. 1. de rescriptis, & an etiam vera sit! quando rescriptum primum præsentatum erit generale, secundum verò præsentatum speciale, vide eundem Nav. ibi, ubi etiam de aliis dubiis videbis.

primum rescriptum revocatum est per secundum, vel alia causa, sive dubium sit in facto, sive in iure, poterunt simul, & semel cognoscere, an sua sit jurisdictione, si neuter eorum alteri vult hanc competentiam terminandam cedere; c. si perfolens, de homicidio, concordant, eligendi sint arbitri, ut hoc faciant, text. in c. pastoralis, de rescriptis, per quem ita tenent Innocent. Antonius de Botrio, Abb. Fel. & Decius in eodem cap. pastoralis, quos etiam sequitur Marta de jurisdictione, 2. p. cap. 4. nu. 23. & 14. cum generale sit, ut quilibet iudex possit cognoscere, an sua sit jurisdictione, ut de delegato probatur in l. præscriptione, c. si contra jus, vel utilitatem publicam, ubi Bart. & C. casus in cap. super literis de rescriptis, in fin. & d. c. pastoralis, ubi Innoc. & in c. ex parte, ubi Abb. in 3. nota. eodem titulo, de quo & aliis cæteris iudicibus Marta videndus loco proxime relato à princ. Sed etiam procedit adhuc præfata resolutio, quando nondum ita determinatum sit quia ex rescriptorum, & processus inspectione satis notoriè apparebit in Curia, cujus jurisdictione sit, quoniam ea careat, ut articulus violentiæ, & detegi, & determinari queat, quale sit antè rescriptum, quale prius præsentatum, quale prius exceptum, quale generale, quale verò speciale, & quale alterius mentionem faciens.

Ultimo loco se offert ad quam curiam recurrendum sit pro tollenda violentia, quando illi iudices se adinvicem inhihentes degunt in diversis districtibus, in quibus singula tribunalia suprema resident. Et ne lectoris animum suspendam, brevis resolve, ut ad hanc questionem trahamus omnes doctrinas, & distinctiones, quas in hoc capite in alio simili proposito addaxi, illud præ oculis habendo, ut inspicatur, à cujus iudicis solo factò, & gravamine appellatur. Nam ad curiam tunc sub cuius districtu ipse iudex deget, recurrendum est; pro violentia tollenda; si autem utraque pars appellat à cujuscumque iudicis inhibitione, quia tunc hic articulus effectus est unum continens, quælibet curia adire potest; pro utriusque iudicis violentia cognoscenda, contentia cause dividantur, juxta ea quæ latè supra probavi, & sic de singulis.

Cæteras autem difficultates, quæ circa inhibitiones accidunt, cognitio, & visis principis, & doctrinis hoc in capite adscriptis, facillimè per te solum vincere poteris; vide circa hanc difficultatem mirabiles doctrinas, quas adducemus infra, 4. part. cap. 4. ante fin. versiculo ultimo pro necessario complemento, à n. 41. & vide supra, cap. 2. §. ad fin. l. p. à n. 16.

CAPUT XI.

A sententia reddendæ rationis contra administratorem rei piæ, vel profanæ latæ, appellationi emissa non deferens, an vim faciat.

SUMMARIUM.

- 1 Trid. sess. 22. de ref. c. 9. circa reddendam rationem singulis annis per administratores Ecclesie etiam laicos.
2 Ad rationem reddendam, si ex fundatione, aut consuetudine aliqui sint deputati rei piæ, Ordinarius etiam adhibetur.
3 Ratio reddenda Ordinario administrationis rei piæ, etiam si in fundatione prohibetur expresse.
4 Ratio reddenda sententia contra administratorem merè interlocutoria est.
5 Ratio reddenda à sententia contra administratorem rei, vel loci piæ, appellationis non esse deferendum, omnes conveniunt.
6 Ratio reddenda à sententia contra administratorem rei profanæ, an appellationi non deferens, vim faciat.
7 Ratio reddenda coram proprio Episcopo, nec antea ad Salgado de Protec. Reg.

- Metropolitanum permittitur reddere.
8 & 25 A causa sententia an appellatio admittatur.
9 Appellationis prohibito ex natura cause, ut in alimemti, &c. est privilegium: quando verò ex odio, ut in contumacie, confesso, &c. est pœna.
10 Rationem non reddentes debito tempore odio lex habet.
11 Omiffum ab statuto habetur pro omiffio maximè in dispositionibus strictis.
12 Rationis reddendæ à sententia contra administratorem rei profanæ, appellationi non esse deferendum, verius defenditur.
13 Rationem suæ administrationis iure divino reddere, administrator tenetur.
14 Rationem administrationis reddere obnoxius est omni administratori sive necessarius, sive voluntarius sive à iure, sive à iudice, vel homine constitutus, & etiam sine mandato.
15 Rationem reddere tenetur etiam summus Pontifex, si sit administrator.
16 A sententia lata in observantia iuris ita dispositis appellationi non deferunt.
17 Appellari nequit, ne fiat quod de iure fieri debet.
18 Appellari nequit à iuris dispositione.
19 Ratio reddendæ à sententia appellatio frivola est, quia nullum iuris effectum sortiri potest.
20 Ratio reddendæ sententia est merè interlocutoria, aliam expectans post se calculationibus peractis, & de praxi.
21 Ex calculatione, & computatione rationis administrator creditor potest apparere, interim autem nullus debitor iudicatur.
22 Ratio reddendæ sententiæ utrique parti & communis, & favorabilis est.
23 Auth. de sanctif. Episc. §. œconomos collat. g. interpretatur.
24 Administratoribus appellatio denegatur à sententia reddendæ rationis propter odium, quo habentur à iure ob non redditam debito tempore.
25 Et in favorem administrationis reddendæ à iure consideratum, ibid.
26 Pia causa non prohibet appellationem de per se.
27 Ratio eadem quando est in pluribus casibus, pariter deciduntur non per extensionem.
28 Etiam in dispositione odiosa, & penali.
29 Retrahitur permiffus inter conjuges etiam extenditur ad socios extraneos.
30 A sententia reliquatorum hoc est, de alcance, appellatio non datur.
31 Ratio reddendæ à præcepto contra administratorem rerum profanarum non potest appellari.
32 Tutor, seu ejus hæres non potest appellare à sententia de reddenda ratione tutelæ.
33 Dispositio continens favorem, & odium, tota iudicatur favorabilis.
34 Casus omiffus similis expresse ex identitate rationis, pariter in dispositione comprehenditur.
35 Ratio reddendæ sententia contra administratorem rei piæ, vel persona excludit appellationem, si appareat illum administratorem fuisse non aliam.
36 Dispositio non verificatur, nisi prius verificetur qualitas, super qua fundatur.
37 Rationem reddere qui de iure non tenentur, vel qui tenentur, si ante tempus compellantur, possunt appellare suspensivè.
38 Rationum calculatio, & computatio postquam calculatores sua dederunt vota, privatim tamen, an appellatione suspenditur ante partium recognitionem, & approbationem coram iudice.
39 Rationes, & calculationes si transferant in contractum executionem habent, sicut ceteri contractus.
40 Rationum computatio, hoc est, el final alcance, quomodo

88

87 sicut decis. 1. & 6. & decis. 2. n. 3. 4. & 5. cum allegatis per eum eodem tit. de privilegiis: dictionem autem (quoquo modo) includere ea, quæ alias non comprehen-